

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT **TERÀPIES COMPLEMENTÀRIES**

Any acadèmic 2013-14

Informació general de l'assignatura

Denominació	TERÀPIES COMPLEMENTÀRIES
Codi	102727
Semestre d'impartició	1r Q Avaluació Continuada
Caràcter	Optativa
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Departament/s	Infermeria
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català Castellà Articles en anglès
Horari de tutoria/lloc	A convenir.

Informació complementària de l'assignatura

L'objectiu del grau en fisioteràpia és preparar un futur professional amb un perfil clarament generalista amb les competències necessàries per valorar, diagnosticar i tractar problemes de salut mitjançant l'aplicació d'un conjunt de tècniques i mètodes específics de la fisioteràpia, amb la finalitat de curar, prevenir o readaptar-los.

Aquesta és una matèria de formació específica, conformada per una assignatura optativa de 6 ECTS amb l'objectiu de realitzar un abordatge profund, a nivell teòrico-pràctic del ventall de teràpies alternatives i complementàries. Aquestes son teràpies cada cop més utilitzades per la població i com a fisioterapeutes les hem de conèixer per a poder tenir més eines d'actuació a l'hora d'ofrir un tractament integral als nostres pacients que els permetin recuperar l'equilibri tant físic com emocional i psicològic.

En aquesta assignatura s'estudiaran les diferents tècniques alternatives i complementàries, la seva evidència científica i es donaran les bases per a aprendre a integrar-les en un protocol de Fisioteràpia.

Recomanació del professorat

Es recomanen coneixements mínims d'anglès.

És recomanable portar la matèria al dia.

És recomanable tenir superades les següents assignatures per poder afrontar amb garanties el contingut i aprenentatge d'aquesta assignatura:

- Fonaments de Fisioteràpia
- Estructura del cos humà
- Física i Biomecànica
- Funció del cos humà
- Fisiopatologia
- Valoració en fisioteràpia
- Procediments generals en Fisioteràpia
- Mètodes Específics d'Intervenció en Fisioteràpia

Objectius acadèmics de l'assignatura

Conèixer els mètodes, procediments i actuacions fisioterapèutiques, encaminades a la terapèutica clínica.

Identificar els canvis fisiològics i estructurals que es poden produir com a conseqüència de la intervenció de fisioteràpia en les alteracions de l'aparell locomotor.

Aplicar mètodes específics d'intervenció de fisioteràpia per promoure hàbits de vida saludable en relació a l'aparell locomotor, mitjançant la educació per la salut.

Integrar, a través de la experiència clínica, els valors ètics i professionals, els coneixements i habilitats i actituds pròpies de la fisioteràpia, per resoldre casos clínics concrets, en l'àmbit hospitalari, extrahospitalari i de l'atenció primària i comunitària.

Resoldre casos clínics susceptibles de tractament fisioterapètic en l'àmbit de les afeccions del sistema músculo-esquelètic.

Valorar l'estat funcional del pacient, considerant els aspectes físics, psicològics i socials.

Descriure i aplicar els procediments adequats de valoració de fisioteràpia, amb l'objectiu de determinar el grau d'afectació del aparell locomotor i la seva possible repercussió funcional.

Determinar el diagnòstic de fisioteràpia segons les normes i amb els instruments de validació reconeguts

internacionalment.

Establir hipòtesis diagnòstiques de fisioteràpia a través de casos clínics amb alteracions del sistema músculo-esquelètic.

Dissenyar el pla d'intervenció de fisioteràpia atenent a criteris d'adequació, validesa i eficiència.

Dissenyar exercicis terapèutics per les malalties i lesions ortopèdiques, traumatològiques, reumatològiques i esportives.

Definir els objectius generals i específics per a la aplicació del tractament fisioterapètic en alteracions de l'aparell locomotor.

Participar en la elaboració de protocols assistencials de fisioteràpia basada en la evidència científica, fomentant activitats professionals que dinamitzin la investigació en fisioteràpia.

Aplicar els mecanismes de garantia de qualitat en la pràctica de la fisioteràpia, segons criteris reconeguts i validats. Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-lo de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

Competències

Competències específiques de la Titulació

1. Poder aplicar el coneixement d'aquestes tècniques com a complement en qualsevol dels tractaments de fisioteràpia que estem realitzant, assolint un punt de vista holístic sobre el procés de malaltia/lesió, així com de la recuperació del pacient, sempre amb seguretat i eficàcia demostrada segons l'estat de desenvolupament de la ciència.
2. Conèixer, comprendre i realitzar els mètodes i tèctiques alternatives i/o complementàries, on la seguretat i l'eficàcia estiguin demostrades segons l'estat del desenvolupament de la ciència des d'un punt de vista tant qualitatius com quantitatius, sabent analitzar l'evidència científica de cadascuna d'elles.
3. Conèixer els fonaments holístics de salut i malaltia en els diferents contextes culturals.
4. Integrar els fonaments filosòfics sobre el lèxic utilitzat.
5. Identificar les principals tècniques terapèutiques d'aplicació derivades dels diferents sistemes.
6. Acceptar la responsabilitat del procés de valoració en les diferents actuacions terapèutiques.
7. Saber integrar les tècniques i teràpies en l'atenció individual i de grup.

Competències transversals de la Titulació

1. Comprendre el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dintre del seu context social i multicultural.
2. Comprendre sense prejudicis a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.
3. Establir una comunicació eficaç amb pacients, família, grups socials i companys i fomentar l'educació per a la salut.
4. Treballar amb l'equip de professionals com unitat bàsica en la qual s'estructuren de forma uni o multidisciplinar i interdisciplinar els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials.
5. Realitzar les tasques de fisioteràpia basant-se en l'atenció integral de salut, que suposa la cooperació multiprofessional, la integració dels processos i la continuïtat assistencial.

Continguts fonamentals de l'assignatura

BLOC 1. Sistemes integrals

Presentació de les tècniques alternatives i complementàries

- Medicines occidentals i medicines orientals
- Homeopatia
- Naturopatia
- Medicina Tradicional Xinesa
- Medicina Aiurvèdica
- Indicacions, contraindicacions, evidència científica i aplicacions en fisioteràpia

BLOC 2. Pràctiques biològiques

Fitoteràpia

Teràpia nutricional

Indicacions, contraindicacions, evidència científica i aplicacions en fisioteràpia

BLOC 3. Pràctiques corporals

- Osteopatia
- Quiopràxia
- Reflexologia
- Shiatsu.
- Indicacions, contraindicacions, evidència científica i aplicacions en fisioteràpia

BLOC 4. Pràctiques cos-ment

- Ioga
- Meditació
- Kinesiologia

Indicacions, contraindicacions, evidència científica i aplicacions en fisioteràpia.

BLOC 5. Pràctiques energètiques

Chi-kung

Reiki

Teràpia floral

Teràpia biomagnètica

Indicacions, contraindicacions, evidència científica i aplicacions en fisioteràpia.

Eixos metodològics de l'assignatura

L'assignatura es desenvoluparà principalment amb classes presencials teòrico-pràctiques per tal de treballar continguts i habilitats referents a aquestes àrees . A més, cada un dels blocs es treballarà mitjançant l' anàlisi d'articles científics, preferentment en anglès, i la descripció de casos clínics. L'objectiu és desenvolupar la capacitat d'analitzar i aplicar allò après per a poder resoldre un problema a partir de definir els objectius terapèutics de cada cas, tenint com a punt d'inici el raonament clínic, les demostracions del professor i la pròpia pràctica entre els alumnes. És així com es comprovarà la capacitat de seleccionar, transferir i usar dades i lleis per resoldre problemes o tasques, d'aplicar les destreses tant manuals com observacionals adquirides, davant de situacions clíniques presentades, sempre fent ús de la informació rebuda.

TERAPIES COMPLEMENTARIES 2013-14

Descripció:	Activitat (Hores Minuts)	HTP (1) (Hores Minuts)	HTNP (2)
Presentació de l'assignatura, dels objectius a assolir i la manera d'avaluar-los. Medicina Oriental i Occidental	Lliçó magistral i classes participatives 3Hores Pràctiques d'aula	4'5Hores	
Ventall de teràpies alternatives i complementàries. Sistemes de classificació.	Seminari i debats Pràctiques d'aula 3Hores	4'5Hores	
Homeopatia i Naturopatia. Conceptes teòrics.	Lliçó magistral i classes participatives 3Hores Pràctiques d'aula	4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula 3Hores	4'5Hores	
Medicines tradicionals Xinesa i Aiurvèdica. Conceptes teòrics.	Lliçó magistral i classes participatives 3Hores Pràctiques d'aula	4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula 3Hores	4'5Hores	
Fitoteràpia i teràpia nutricional. Conceptes teòrics	Lliçó magistral i classes participatives 3Hores Pràctiques d'aula	4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula 3Hores	4'5Hores	
Osteopatia i Quiopràxia. Conceptes teòrics	Lliçó magistral i classes participatives 3Hores Pràctiques d'aula	4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula 3Hores	4'5Hores	
Reflexologia podal i Shiatsu. Conceptes teòrics.	Lliçó magistral i classes participatives 3Hores Pràctiques d'aula	4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula 3Hores	4'5Hores	

TERAPIES COMPLEMENTARIES 2013-14

Descripció:	Activitat	HTP (1)		HTNP (2)	
		(Hores Minuts)		(Hores Minuts)	
Ioga, Meditació i Kinesiologia. Conceptes teòrics.	Lliçó magistral i classes participatives Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	
Chi-kung i Reiki. Conceptes teòrics.	Lliçó magistral i classes participatives Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	
Teràpies florals i biomagnètica. Conceptes teòrics.	Lliçó magistral i classes participatives Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	
Indicacions, contraindicacions, cerca d'evidència científica	Seminari i debats Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	
Situació actual de les teràpies complementàries dins del sistema sanitari i potencial ús en el futur.	Lliçó magistral i classes participatives Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	
Presentació dels treballs realitzats, debat, dubtes i conclusions de l'assignatura.	Seminari i debats Pràctiques d'aula	3Hores		4'5Hores	

(1)HTP = Hores de Treball Presencial

(2)HTNP = Hores de Treball No Presencial

Sistema d'avaluació

Objectius	Activitats d'Avaluació	Criteris	%	O/V (1)	I/G (2)	Observacions
Blocs 1-5	Examen Teòric	20 preguntes test + 4 preguntes curtes	40	O/V	I	
Blocs 1-5	Avaluació continua	Glossari de tècniques	10	O/V	I	
Blocs 1-5	Treball individual	Proposta d'intervenció en un cas clínic	20	O/V	I	

Objectius	Activitats d'Avaluació	Criteris	%	O/V (1)	I/G (2)	Observacions
Blocs 1-5	Treball grupal	Revisió bibliogràfica sobre l'evidència d'una de les tècniques	30	O/V	G	
Temes 1-5	Examen Teòric de recuperació	20 preguntes test + 4 preguntes curtes	50	O	I	

Per aprovar aquesta assignatura s'ha d'obtenir un 5 de nota global. Per poder fer la mitja ponderada de les notes obtingudes en les diferents activitats avaluatives és imprescindible que totes elles estiguin aprovades.

En el cas que algú no opti per l'avaluació continuada i per aquells alumnes que no superin l'assignatura segons els criteris establerts s'haurà de realitzar un examen final teòric i pràctic de tots els blocs, la nota del qual no podrà ser mai superior a 8,5.

Tant l'examen teòric que es realitzarà al final de l'assignatura com l'examen de recuperació constaran de 20 preguntes tipus test (de 4 possibles respostes, de les quals només hi haurà una verdadera, amb un descompte de 0,25 per error) i quatre preguntes curtes.

Donat que aquesta és una assignatura que combina contínuament la teoria amb la pràctica l'assistència és obligatòria en un 80% per poder aprovar l'assignatura mitjançant l'avaluació continuada.

(1)Obligatòria / Voluntària

(2)Individual / Grupal

Sistemes d'avaluació

- Examen teòric (40%)
- Valoració de les habilitats adquirides en les pràctiques d'aula (10%)
- Treballs individual i en grup (50%)

Bibliografia i recursos d'informació

Cochrane CAM Field. Glossary of complementary and alternative medicine terms. Disponible en: <http://www.compmed.umm.edu>.

Bower WF, Diao M, Tang JL, Yeung CK. Acupuncture for nocturnal enuresis in children: a systematic review and exploration of rationale. Neurourol Urodyn 2005;24(3):267-72.

- Carr D, Goudas L, Lawrence D, Pirl W, Lau J, DeVine D, et al. Management of cancer symptoms: pain, depression, and fatigue. Rockville, MD, USA: Agency for Healthcare Research and Quality. 2002.
- Casimiro L, Barnsley L, Brosseau L, Milne S, Robinson VA, Tugwell P, et al. Acupuntura y electroacupuntura para el tratamiento de la artritis reumatoide. 2005. Base de datos Cochrane de revisiones sistemáticas.
- Cheuk DKL, Wong V. Acupuntura para la epilepsia. 2006. Base de datos Cochrane de revisiones sistemáticas.
- Cummings TM, White AR. Needling therapies in the management of myofascial trigger point pain: a systematic

review. Arch Phys Med Rehabil 2001;82(7):986-92.

• D'Alberto, A. Auricular acupuncture in the treatment of cocaine/crack abuse: a review of the efficacy, the use of the national acupuncture detoxification association protocol, and the selection of sham points. J Altern Complement Med 2004;10(6):985-1.000.

• Ernst E, Adrian R White. Prospective studies of the safety of acupuncture: a systematic review. Am J Med 2001; 110 (6): 481-5.

• Ezzo J, Hadhazy V, Birch S, Lao L, Kaplan G, Hochberg M, et al. Acupuncture for osteoarthritis of the knee: a systematic review. Arthritis and Rheum 2001;44(4):819-25.

Kaptchuk, Ted J. MEDICINA CHINA "Una trama sin tejedor". Ed. Los libros de la liebre de Marzo, 1998 .

- Marzetti, Roberto. Los fundamentos en homeopatía. Su teoría y práctica. Ed. Edicial, 1997 .

Long L, Ernst E. Homeopathic remedies for the treatment of osteoarthritis: a systematic review. Br Homeopath J 2001;90(1):37-43.

• McCarney R, Warner J, Fisher P, Van Haselen R. Homeopatía para la demencia. 2002. Base de datos Cochrane de revisiones sistemáticas.

• McCarney RW, Linde K, Lasserson TJ. Homeopatía para el asma crónica. 2003. Base de datos Cochrane de revisiones sistemáticas.

• Milazzo S, Russell N, Ernst E. Efficacy of homeopathic therapy in cancer treatment. Eur J Cancer 2006;42(3):282-9.

Pastorino, L. La medicina floral de Edward Bach. Ed. Urano.

Proctor ML, Hing W, Johnson TC, Murphy PA. Manipulación espinal para la dismenorrea primaria y secundaria. 2006. Base de datos Cochrane de revisiones sistemáticas.

• Savigny P, Kuntze S, Watson P, Underwood M, Ritchie G , Cotterell M, Hill D, Browne N, Buchanan E, Coffey P, Dixon P, Drummond C, Flanagan M, Greenough,C, Griffiths M, Halliday-Bell J, Hettinga D, Vogel S, Walsh D. Low Back Pain: early management of persistent non-specific low back pain. London: National Collaborating Centre for Primary Care and Royal College of General Practitioners. 2009.

• Shekelle PG, Adams AH, Chassin MR, Hurwitz EL, Brook RH. Spinal Manipulation for Low-Back Pain. Ann Intern Med 1992;117(7):590-8.

• Stevenson C, Ernst E. Complementary/alternative therapies for premenstrual syndrome: a systematic review of randomized controlled trials. Am J Obstet Gynecol 2001;185(1):227-35.

OMS. Legal Status of Traditional Medicine and Complementary/Alternative Medicine. A.